МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„ЗДРАВЕН АСИСТЕНТ“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 091301 „Здравен асистент“ от област на образование „Здравеопазване“ и професионално направление код 0913 „Здравни грижи“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 091301 „Здравен асистент“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора и трета степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват се разработват учебни планове и учебни програми за лица, навършили 16 години.

Раздел II
СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от

ПРОЕКТ

ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Параграф единствен. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

ПРОЕКТ

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „ЗДРАВЕН АСИСТЕНТ“

Професионално направление					
Код: 0913	**Здравни грижи**				
Професия					
Код: 091301	**Здравен асистент**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**II**	**III**	**-**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**3**	**4**	**-**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**3**	**4**	**-**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация по професията „Здравен асистент“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на втора степен на професионална квалификация

• за лица, навършили 16 години - завършен първи гимназиален етап.

1.1.2. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

• за лица, навършили 16 години - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита втора степен на професионална квалификация по професията.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

2.1. Втора степен на професионална квалификация по професията

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“ подпомага дейностите, които медицинските специалисти (медицински сестри, акушерки, рехабилитатори, фелдшери, лекарски асистенти и лекари), както и придобилите трета степен на професионална квалификация по професията, извършват за подобряване качеството на живот на пациента/потребителя, и им съдейства при извършването на специфични дейности в болнична и в извънболнична среда.

Под ръководството на медицински специалисти придобилият втора степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“ извършва дейности, които подпомагат пациента/потребителя при удовлетворяване на основните му жизнени потребности - хигиена, двигателна активност и физическо удобство, хранене, отделяне, сън, почивка, обучение, забавление и психосоциален комфорт.

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професията извършва комплекс от мероприятия за поддържане на личната хигиена и комфорта на пациента/потребителя. Подпомага пациента/потребителя при движението му, извършва самостоятелно или асистира на медицинския специалист при осъществяване на дейности за поддържане чистотата на тялото, личното и постелното бельо. Той осъществява и дейности, съобразени с правилата и нормите за дезинфекция на болничната среда и дезинфекция, дезинсекция и дератизация в бита - дезинфекция на повърхности, прибори, пособия, процедури по обезпаразитяване и др.

Лицето, придобило втора степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“, извършва дейности, свързани с храненето и приемането на течности, в зависимост от състоянието и заболяването на пациента/потребителя. Той се стреми да осигури оптимални условия за сън и почивка, условия и дейности за развлечения според състоянието и желанието на пациента/потребителя.

ПРОЕКТ

В случай на необходимост завършилият втора степен на професионална квалификация по професията съдейства на специалиста по здравни грижи при измерване на основни показатели - телесна температура, артериално кръвно налягане, и го подпомага в дейностите за овладяване на хипо- или хипертермия, хипо- или хипертония. Участва също при провеждането на общоукрепващи и закалителни процедури за пациента/потребителя. Той извършва предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле.

При рискови ситуации и спешни състояния придобилият втора степен на професионална квалификация по професията предприема действия, с които да облекчи състоянието на пациента/потребителя, без да прилага специални мерки, които могат да се извършват само от медицински специалисти.

Полага грижи за инфекциозно болни, като стриктно спазва противоепидемичния план за обгрижването им (задължително използва лични предпазни средства, редовно извършва хигиенна дезинфекция на ръцете си и др.). Обученото лице може да полага общи грижи за лица със специфични потребности (сензорни и двигателни нарушения), онкологично болни и в терминално състояние, лица с психични разстройства, както и да осъществява общи грижи за болни деца в различни възрастови групи.

При настъпила смърт в лечебно заведение завършилият втора степен на професионална квалификация по професията обработва и премества тялото на починал под контрола и съобразно указанията на специалиста по здравни грижи.

При изпълнение на професионалните си дейности придобилият втора степен на професионална квалификация по професията поддържа контакти с пациента/потребителя, с неговите близки и с работния екип, като проявява адаптивност за работа при променящи се условия, поддържа контакт с общопрактикуващия/лекуващия лекар, сигнализира при влошаване на здравословното състояние или при спешен случай. Той работи в екип с други специалисти, изпълнява указанията на ръководителя на екипа, указанията на специалистите по здравни грижи и участва в изпълнението на изготвения индивидуален план за грижи.

Лицето с придобита втора степен на професионална квалификация по професията притежава умения за ефективна комуникация, за работа в екип, проявява уважение и зачита правата на пациента/потребителя. Грижите трябва да бъдат насочени преди всичко към осигуряване на добро физическо и социално-психологическо състояние. Дейностите, осъществявани от него, целят подобряване качеството на живот на пациента/потребителя чрез оказване на здравна, социална и психо-емоционална подкрепа за здравословен начин на живот, за ресоциализация и адаптация след операция или при хронични заболявания. Той носи отговорност за живота и здравето на пациента/потребителя, за който се грижи, в рамките на работното време и на компетентността си, за извършените от него действия или бездействия, както и за опазване имуществото на пациента/потребителя, когато полага грижи в дома. Спазва стриктно изискванията за конфиденциалност при работа с личните данни или с персонална информация, свързана с пациента/потребителя, неговото семейство и близки. Проявява лоялност и толерантност към възрастовите, етническите, религиозните и други различия. При упражняване на професията от лицето се изисква да проявява дискретност, инициативност, комуникативност, емпатия, търпение, емоционална стабилност.

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“ е запознат с относимата към дейността му документация и с нормативната уредба, касаеща задълженията му. Изготвя отчет за извършените от него дейности (ежедневно, месечно) в специални формуляри (на хартиен или електронен носител) по указания на прекия

ПРОЕКТ

ръководител.

Когато работи в лечебно заведение, специалистът с втора степен на професионална квалификация по професията осъществява трудовата си дейност на работно място, оборудвано с подходящи медицински помощни материали, пособия и консумативи - медицински шкафове, превързочни материали, болнични легла, антидекубитални дюшеци, медицински легенчета, инвалиден стол, тоалетен стол, подлога, термометър, апарат за кръвно налягане, памперси, постелъчно бельо и др., в съответствие със спецификата на лечебното заведение, в което полага труд.

Особеностите на работната среда предполагат наличието на известни рискови фактори:
- физически рискове при повдигане, сваляне и пренасяне на пациенти/потребители, работа в изправено положение със стоене на едно място, повтарящи се еднотипни движения, носене на тежести (чували с бельо, контейнери за стерилизация, опасни и неопасни отпадъци и др.);
- сензорни рискове: миризми от използваните дезинфекционни и хигиенни препарати, от телесни течности;
- биологични рискове: инфекции, микози, алергии и др., възникващи при пренасяне на материали за изследвания, при обработка на болнично бельо и отпадъци;
- психологически рискове: негативни емоции, свързани със загуба на пациент/потребител, Бърнаут синдром;
- възможна агресия от страна на пациентите/потребителите, стрес от потенциален риск от инцидент или злополука.

Завършилият втора степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“ е длъжен да спазва утвърдените правила за здравословни и безопасни условия на труд.

2.2. Трета степен на професионална квалификация по професията

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професия „Здравен асистент“ подпомага дейностите на медицинските специалисти, основно на медицинските сестри, за подобряване качеството на живот на пациента/потребителя и при извършването на специфични дейности основно в болнична и извънболнична среда. Оказва здравна и психо-социална подкрепа за осигуряване на здравословен начин на живот, ресоциализация и адаптация на болните след операция или при хронични заболявания. Здравният асистент с придобита трета степен на професионална квалификация подпомага пациента/потребителя при приема на лекарствени продукти през устата, като следи указанията на медицинските специалисти.

Здравният асистент под ръководството на медицинска сестра, акушерка, фелдшер, лекарски асистент или лекар извършва дейности за удовлетворяване на основните жизнени потребности на пациента/потребителя от хранене и прием на течности, хигиена, дишане, отделяне, сън, почивка и го подпомага при извършване на обичайни ежедневни дейности - съблича и облича, движение, развлечение и психо-социален комфорт.

Извършва комплекс от мероприятия за поддържане на личната хигиена и комфорт на пациента и за предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле. Подпомага движението на пациента, като го поддържа, придържа и поставя в подходящо положение, подпомага самостоятелното му придвижване или с помощни средства, обучава го в техники за движение, транспортира и/или съпровожда пациента. Здравният асистент извършва дейности за подпомагане дишането на пациента, наблюдава и информира

ПРОЕКТ

медицинския специалист за състояния на дихателен дефицит. В зависимост от симптомите и указанията на медицинския специалист здравният асистент променя положението на пациента, наблюдава правилното положение на кислородна маска, подпомага профилактиката на застойните дихателни състояния чрез съдействие за дихателна гимнастика и инхалация. Участва в наблюдението на състоянието на отделителните функции на организма.

Здравният асистент осигурява на потребителя/пациента оптимални условия за сън и почивка при спазване на биологичния режим. Осигурява на пациента развлечения според състоянието и желанието му (четене на книги, разходки, дневни занимания, игри, подпомагане на комуникацията чрез интернет връзка и др.).

Здравният асистент съдейства на специалиста по здравни грижи при измерване на телесната температура, овладяване на хипо- или хипертермия, провеждане на общоукрепващи и закалителни процедури за потребителя/пациента.

При рискови ситуации здравният асистент предприема действия, с които да стабилизира и облекчи състоянието на пациента, без да прилага специални мерки, които могат да се извършват само от медицински специалисти. При настъпила смърт в лечебно заведение здравният асистент обработва и премества тялото на починал под контрола и съобразно указанията на специалиста по здравни грижи.

Здравният асистент извършва действия, съобразени с правилата и нормите за хигиена, дезинфекция и стерилизация на болничната среда и в бита, отчитайки измененията и влиянието на околната среда върху човека.

В съответните структури на лечебните заведения здравният асистент подготвя хирургичен и друг материал за стерилизация при спазване на утвърдените правила за работа, за химичен и микробиологичен контрол на стерилизационния процес, съхранява и подрежда стерилизираните материали.

При изпълнение на професионалните дейности здравният асистент поддържа контакти с пациента, с неговите близки и с работния екип, като проявява адаптивност за работа при променящи се условия, поддържа контакт с общопрактикуващия/лекуващия лекар, сигнализира веднага при влошаване на здравословното състояние или при спешен случай, като своевременно уведомява семейството и близките; придружава при необходимост пациента/потребителя до лекарския кабинет; оказва съдействие при настаняване в лечебно заведение за активно или продължително лечение, полага грижи в болница.

Здравният асистент работи в екип с други специалисти, изпълнява указанията на ръководителя на екипа, предписанията на специалистите по здравни грижи и изготвения индивидуален план за грижи. Носи отговорност за живота и здравето на пациента/потребителя, за който се грижи, в рамките на работното време и на компетенциите си, за извършените от него действия или бездействия, както и за опазване имуществото на пациента, когато полага грижи в дома. Проявява конфиденциалност при работа с личните данни или с персонална информация, свързана с пациента/потребителя, неговото семейство и близки. Проявява лоялност и толерантност към възрастовите, етническите, религиозните и други различия.

Здравният асистент е запознат с документацията, приложима в здравния и социалния сектор (медицинска документация, план-график, рапортни тетрадки, регистрационни листове, фишове за заявки за материали, индивидуален работен план, седмичен график на извършваните дейности и др.), и с нормативната уредба, касаеща дейността му. Използва компютърна техника и лични предпазни средства. Изготвя отчет за извършените от него

ПРОЕКТ

дейности (ежедневно, месечно) в специални формуляри (на хартиен или електронен носител) по указания на прекия ръководител.

Когато работи в лечебно заведение, здравният асистент осъществява трудовата си дейност на стационарно работно място, оборудвано с подходящи медицински помощни материали, пособия и консумативи - медицински шкафове, превързочни материали, болнични легла, антидекубитални дюшеци, медицински легенчета, инвалиден стол, тоалетен стол, подлога, термометър, апарат за кръвно налягане, памперси, постелъчно бельо и други, в съответствие със спецификата на лечебното заведение, където полага труд.

При упражняване на професията от здравния асистент се изисква да проявява дискретност, инициативност, комуникативност, емпатия, търпение, емоционална стабилност.

Особеностите на работната среда предполагат наличието на известни рискови фактори:

- физически рискове при повдигане, сваляне и пренасяне на пациенти, работа в изправено положение със стоене на едно място, повтарящи се еднотипни движения, носене на тежести (чували с бельо, контейнери за стерилизация, инструментариум и др.);
- сензорни рискове: миризми от използваните дезинфекционни и хигиенни препарати;
- биологични рискове: инфекции, микози, алергии и други, възникващи при пренасяне на материали за изследвания, при обработка на болнично бельо и отпадъци;
- психологически рискове;
- възможна агресия от страна на пациентите, стрес от потенциален риск от инцидент или злополука.

Здравният асистент е длъжен да спазва утвърдените правила за здравословни и безопасни условия на труд, както и разпоредбите на Наредба № 1 от 8 февруари 2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти, зъботехниците и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно (обн. ДВ. бр.15 от 2011г.).

Придобилите квалификация по професията „Здравен асистент“ могат да работят, като предоставят общи грижи, както в структурите на лечебните заведения, включително хосписи, така и в социални заведения и домове в общността. Наемането и определянето на работното време на здравния асистент се договаря с работодателя при спазване на Кодекса на труда.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация по професията „Здравен асистент“

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)													
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14
		Обща ПП		Отраслова ПП			Специфична ПП								
II	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ПРОЕКТ

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление „Здравни грижи“

ЕРУ 3. Анатомия и физиология

ЕРУ 4. Етика и деонтология

ЕРУ 5. Медицинска терминология

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6. Прилагане на нормативната уредба в областта на здравните грижи

ЕРУ 7. Хигиенни правила и норми

ЕРУ 8. Устройство и функции на органи и системи на човешкото тяло

ЕРУ 9. Основни отклонения от нормата във функциите на системите в човешкия организъм

ЕРУ 10. Използване на информационни и комуникационни технологии в професионалната дейност

ЕРУ 11. Грижи за пациента

ЕРУ 12. Грижи за болно дете

ЕРУ 13. Организация на медицинската помощ и принципите за добра здравна грижа

ЕРУ 14. Съобразяване с предписани диети при заболявания

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията "Здравен асистент"

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудово-правните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ

ПРОЕКТ

	съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социално развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасни условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия - търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката - данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите - приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологична отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия като търсене,

ПРОЕКТ

	предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Анатомия и физиология**
Резултат от учене 3.1	Познава анатомичното устройство на човешкото тяло

ПРОЕКТ

Знания	• Познава основните нива на структурна организация на човешкото тяло - клетки, тъкани, органи и системи • Обяснява устройството на човешкото тяло по системи, с фокус върху жизненоважни органи – мозък, сърце, бели дробове, кръвоносни съдове, дихателни пътища, опорно-двигателен апарат • Познава основни анатомични термини
Умения	• Разпознава местоположението на основни органи • Разпознава органи на човешкото тяло в анатомични модели, изображения и схеми
Компетентности	• Способен е да опише структурата на човешкото тяло • Прилага анатомични познания при работата си
Резултат от учене 3.2	Разбира функциите на органите и системите в човешкия организъм
Знания	• Познава основни жизнени функции – дишане, сърдечна дейност, циркулация на кръвта, нервна регулация • Познава състояния като шок, хипоксия, аритмия
Умения	• Обяснява функционирането на системите в човешкото тяло • Разпознава признаци на нарушени жизнени функции (напр. затруднено дишане, липса на пулс, промяна в съзнанието) и разбира основните причини за тези състояния • При комуникация с медицински екип, използва подходящи термини за описване на жизнените показатели на пациента
Компетентности	• Способен е да опише и обясни функционирането на органите и системите в човешкия организъм • Способен е да разпознае отклонения от нормалното функциониране на органи и системи в човешкия организъм
Резултат от учене 3.3	Свързва структурата на органите с техните функции
Знания	• Познава връзката между анатомията и физиологията – по какъв начин формата и строежът на органите обуславят тяхната функция (напр. алвеоли и газообмен, сърдечни камери и кръвообращение и др.)
Умения	• Обяснява как структурни промени влияят върху функциите на различни органи и системи • Групира основните нарушения на органите и функциите на човешкия организъм
Компетентности	• Способен е да опише връзката между структурата на човешкото тяло и неговото функциониране • Способен е да разпознае основни промени във функциите на различни органи и системи в резултат на настъпили структурни промени

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Разпознава основни анатомични структури и органи, като точно определя тяхното местоположение спрямо анатомични ориентири • Описва устройството и функцията на жизненоважни системи (дихателна, сърдечно-съдова, нервна и др.) • Обяснява основни жизнени функции (дишане, кръвообращение, нервна регулация) и свързва отклоненията в тях с характерни симптоми (диспнея, цианоза, оток, аритмия, загуба на съзнание и др.) Част по практика на професията: • Анализира връзката между структура и функция на органите (напр. алвеолите и газообмена) и я прилага при работата си • Разбира причинно-следствени връзки между анатомична промяна и функционално нарушение
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	**Етика и деонтология**
Резултат от учене 4.1	Познава основите на професионалната етика и деонтология
Знания	• Познава основни принципи на професионалната етика: отговорност, безпристрастност, ненавреждане, справедливост • Описва същността и значението на деонтологията в професиите в здравеопазването • Познава етични кодекси и професионални стандарти за поведение в професията • Изрежда нормативни актове, регламентиращи етичното поведение в здравеопазването
Умения	• Разпознава етични дилеми и оценява ситуации, изискващи професионална преценка • Спазва принципите на поверителност, лоялност и уважение към пациента и екипа • Комуникира с пациенти, близки и колеги, като проявява етично отношение
Компетентности	• Демонстрира етично поведение при изпълнение на професионалните си задължения • Прилага деонтологични норми в конкретни професионални ситуации • Поддържа и насърчава етичната култура в екипа и работната среда
Резултат от учене 4.2	Прилага етични и деонтологични принципи в професионалната практика

ПРОЕКТ

Знания	• Познава практически аспекти на етиката при работа с уязвими групи (деца, възрастни хора, хора с увреждания и др.) • Дефинира понятието конфликт на интереси • Обяснява ролята на екипната етика и професионалната солидарност
Умения	• Оценява ситуации, изискващи етична намеса и вземане на решение • Прилага стратегии за разрешаване на етични конфликти в професионалната практика • Работи с уважение към културните, религиозните и личните особености на пациентите
Компетентности	• Поддържа професионална етика, вкл. в напрегнати или конфликтни ситуации • Спазва нормите на поведение, като съчетава етичните принципи с ефективна комуникация • Участва активно в изграждането на доверие и уважение в отношенията с пациенти и колеги
Резултат от учене 4.3	Осигурява защита на личните данни и на здравната информация за пациентите
Знания	• Познава правната рамка за събирането и обработването на здравна информация • Идентифицира основните принципи и изисквания на Общия регламент за защита на данните (GDPR) и приложимото национално законодателство, касаещи обработката на лични данни и специални категории данни (здравни данни) на пациентите • Обяснява ролята и отговорностите на персонала в здравеопазването при осигуряване на конфиденциалност и сигурност на здравната информация
Умения	• Прилага изискването за неразгласяване на информация за пациента, която е получена при изпълнение на служебните му задължения • Предприема подходящи мерки за защита на личните данни и здравната информацията, включително физическа и електронна сигурност
Компетентности	• Поема отговорност за спазване на професионалната тайна и етичните норми при работа с чувствителна здравна информация • Демонстрира високо ниво на професионализъм и етично поведение при осигуряване на правата на пациента на личен живот и защита на данните, като допринася за култура на конфиденциалност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Познава основните принципи на етиката и деонтологията • Разграничава професионално етично поведение от неприемливо или неетично • Разбира етичните стандарти, заложени в нормативни актове и професионални кодекси • Познава нормативните изисквания при съхраняване и

ПРОЕКТ

	използване на лични данни на пациента, съгласно принципите на Общия регламент за защита на данните (GDPR) и конфиденциалността при работа с пациенти Част по практика на професията: • Демонстрира етично и уважително поведение в симулирани или реални професионални ситуации • Разпознава и адекватно реагира на етични дилеми и казуси • Прилага деонтологични принципи в общуването с пациенти, близки и колеги • Идентифицира и класифицира правилно нарушенията на конфиденциалността (напр. неправилно съхранение на досиета, неразрешен достъп до електронни записи, обсъждане на данни на публично място) и предлага съответните мерки за тяхното предотвратяване/коригиране
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	**Медицинска терминология**
Резултат от учене 5.1	Разпознава медицински термини, използвани в практиката
Знания	• Познава основни медицински термини, свързани с човешката анатомия, физиология, диагнози и процедури (напр. *fractura, pulmo, vena, trauma*) • Идентифицира и разбира медицински термини, използвани за лекарствени форми, дозировки и начини на приложение в рецептурни бланки (напр. *solutio, per os, suppositorium, subcutanee)* • Познава Международната класификация на болестите (МКБ-10)
Умения	• Разпознава значението на често използвани медицински термини в медицинската документация и в работна среда • Разпознава често срещани абревиатури на медицински термини (напр. *p.o., s.c., ХОББ, ПВП, ЕКГ*) • Разпознава често срещани записи по МКБ 10 в медицински документи
Компетентности	• Демонстрира способност за асоцииране на използвани медицински термини с конкретно отклонение в състоянието или с дадено назначение
Резултат от учене 5.2	Използва основни медицински термини
Знания	• Обяснява медицински термини, свързани с болестни състояния и травми (напр. *infarktus, haemorrhagia, insufficientia respiratoria)*

КТ

Умения	• Свързва медицински термини с техните български еквиваленти • Извлича смисъл от медицински термини в документи, рецепти или указания • Използва медицински термини в устна или писмена комуникация с медицински специалисти
Компетентности	• Способен е правилно да изписва и да разбира медицински термини в устна и писмена комуникация с медицински специалисти • Способен е да използва подходяща медицинска терминология при описание на състоянието на пациента Демонстрира точност и професионализъм при използване на терминологията в реални или симулирани ситуации
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Разпознава и използва често срещани медицински термини, свързани с анатомията, физиологията, болестни състояния и медицински процедури Част по практика на професията: • Свързва медицински термини с техните български еквиваленти и прилага терминологията в устна и писмена комуникация с медицински специалисти • Прилага терминологични знания при работа с медицински документи, рецепти и указания, както и при описание на състоянието на пациента в реални или симулирани ситуации
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6	**Прилагане на нормативната уредба в областта на здравните грижи**
Резултат от учене 6.1	Познава здравноосигурителната и социалната система
Знания	• Познава здравноосигурителната и социалната система • Посочва основни документи, приложими в здравния и социалния сектор • Познава основните принципи и правила за добра медицинска практика по здравни грижи на професионалистите по здравни грижи – медицински сестри, акушерки, медицински лаборанти, рентгенови лаборанти, рехабилитатори, ортопедични техници и масажисти с увредено зрение • Демонстрира базисни познания за процесите в здравеопазването

ПРОЕКТ

Умения	• Обяснява правата и задълженията на осигурените лица • Използва относимата документация, приложима в здравния и социалния сектор • Прилага основните принципи и правила за добра практика в областта на здравните грижи • Обяснява своята роля в дейността на институциите в здравеопазването и в общността
Компетентности	• Способен е да обясни вярно особеностите и изискванията на здравноосигурителната и социалната система
Резултат от учене 6.2	Познава организационно-управленската структура на системата на здравеопазване
Знания	• Посочва видовете лечебни заведения, тяхната структура и функции • Познава здравните изисквания към лечебните заведения • Изброява хигиенните изисквания към болничната стая • Описва хигиенните изисквания към битовите условия при оказване на грижи за пациента
Умения	• Спазва изискванията от нормативните актове, регламентиращи дейността на лечебното заведение • Спазва утвърдения от работодателя график за дейността • Разяснява на пациента и неговите близки правилата и нормите на хигиена и придвижване в лечебното заведение • Прилага хигиенните изисквания към лечебните заведения, болничната стая и битовите условия при оказване на грижи за пациента • Спазва правилата за прием, болничен престой, превеждане и изписване на пациента
Компетентности	• Способен е да обясни правилно структурата и организацията на системата на здравеопазване
Резултат от учене 6.3	Познава нормативната уредба в областта на оказване на здравни грижи
Знания	• Дефинира изискванията на нормативната уредба относно добра здравна грижа • Посочва институциите, предоставящи здравни и социални грижи • Описва йерархичната подчиненост в изпълнение на дейността • Познава Кодекса за професионална етика на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти (медицински лаборанти, рентгенови лаборанти, рехабилитатори, ортопедични техници и масажисти с увредено зрение)

ПП

Умения	• Подпомага специалиста по здравни грижи при изпълнение на лечебния план и/или рехабилитационната програма на пациента • Изпълнява предписанията на медицинския специалист относно общите грижи за пациента/потребителя • Информира пациента/потребителя и неговите близки за институциите на местно ниво, които предоставят различен вид услуги и подкрепа (здравни, социални, административни и др.) • Посредничи в осъществяването на социални контакти между пациента/потребителя и неговото обкръжение
Компетентности	• Способен е да разясни изискванията на нормативната уредба относно добра здравна грижа
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основни теоретични понятия, свързани с прилагане на нормативната уредба за извършване на здравни грижи Част по практика на професията: • Вярно решава посочения казус, свързан с организация на работния процес и разпределение на задачите в екипа, свързани с нивата на компетентност
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Хигиенни правила и норми**
Резултат от учене 7.1	Познава влиянието на болестотворните микроорганизми и основните пътища за борба с тях
Знания	• Познава негативното действие на болестотворните микроорганизми • Познава основните методи за борба с болестотворните микроорганизми (почистване, дезинфекция и стерилизация) • Описва метода за стерилизация, предимствата и недостатъците му
Умения	• Прилага основните методи при борба с болестотворните микроорганизми (почистване и дезинфекция) • Прилага метода стерилизация
Компетентности	• Прилага правилно и навременно методите на почистване и дезинфекция • Прилага стриктно метода за стерилизация, спазвайки отделните етапи
Резултат от учене 7.2	Извършва дезинфекция съобразно действащата нормативна уредба
Знания	• Познава и описва понятията асептика и антисептика • Познава средствата за дезинфекция • Изброява видовете дезинфекционни разтвори - тяхното приготвяне, съхранение и приложение

ПРОЕКТ

	• Познава методите и средствата за дезинфекция на повърхности • Описва методите за дезинфекция на кухненски офиси, съдове, прибори, които се използват при обслужване на пациента/потребителя • Познава начини за дезинфекция на термометри, подлоги, уринатори, стойки за инфузионни вливания и др. • Назовава различни превързочни материали, мек и твърд медицински инструментариум и препарати за тяхното дезинфекциране • Описва правилата за термична обработка на личното и спалното бельо на пациента
Умения	• Приготвя дезинфекционни разтвори в различни концентрации • Извършва дезинфекция според мястото, формите и начините за прилагане на различните дезинфекционни средства • Дезинфекцира легла, шкафчета и други повърхности • Дезинфекцира съдове и прибори за хранене • Обработва и дезинфекцира медицински изделия за многократна употреба, специфични уреди за обслужване на пациента и друг медицински инструментариум • Обработва според конкретни указания личното и спалното бельо на пациента/потребителя • Разпознава етични дилеми и оценява ситуации, изискващи професионална преценка
Компетентности	• Способен е самостоятелно и прецизно да прилага основните правила на асептиката и антисептиката в грижите за пациента/потребителя според изискванията на средата
Резултат от учене 7.3	Познава основните методи на дезинсекция и дератизация
Знания	• Познава различните методи и средства за дезинсекция • Изброява различните средства за борба с бълхи, кърлежи, хлебарки, мравки, комари • Посочва специфични средства за борба с въшки в окосмените части на тялото • Познава различните методи и средства за дератизация (родентициди) • Изброява различни хранителни примамки
Умения	• Сравнява дезинсекционните средства спрямо вида и мястото на използването им • Организира мероприятия за борба с насекомите • Сравнява дератизационните средства спрямо вида и мястото на използването им • Организира мероприятия за борба с гризачите
Компетентности	• Способен е да участва в организацията на мероприятия по дезинсекция и дератизация в рамките на своята компетентност
Резултат от учене 7.4	Спазва режима за превенция на вътреболнични инфекции (ВБИ)

ПР

Знания	• Познава действащата нормативна уредба за превенция и контрол на ВБИ • Познава високо-, средно- и нискорисковите отделения според специфичния риск от възникване на ВБИ • Описва правилата за хигиенна дезинфекция на ръце • Дефинира особеностите на режима в септичните и ентероколитните структури на лечебни заведения • Познава противоепидемичния режим в структури на лечебни заведения с хирургичен профил и операционен блок • Описва противоепидемичния режим в акушеро-гинекологични и педиатрични структури на лечебни заведения • Познава личните предпазни средства за предпазване от предаване на вътреболнични инфекции • Описва особеностите на режима за дезинфекция в лабораториите • Познава плана за управление на болничните отпадъци • Описва правилата за разделно събиране, временно съхранение, транспортиране и обезвреждане на болничните отпадъци
Умения	• Изпълнява приетия в лечебното заведение план за предотвратяване разпространението на инфекции по пътя пациент - персонал и/или персонал - пациент • Извършва правилно хигиенна дезинфекция на ръце • Използва в правилни концентрации дезинфекционните разтвори • Използва правилно личните предпазни средства • Извършва хигиена и дезинфекция на повърхностите и инвентара в кухненските офиси • Правилно разделя опасните болнични и битовите отпадъци • Извършва дейности, свързани с хигиената и дезинфекцията в лечебното заведение
Компетентности	• Способен е да участва в дейности по превенция на вътреболнични инфекции, като се съобразява с установените изисквания на дезинфекционния план на лечебното заведение
Резултат от учене 7.5	Извършва стерилизация
Знания	• Познава различните видове стерилизация • Изброява етапите и описва действията на предварителната • подготовка за стерилизация - почистване, дезинфекция, изсушаване, опаковане • Описва начините за съхранение на стерилизирани инструменти, консумативи и материали • Познава документацията при осъществяване и регистриране на стерилизацията • Познава специфичните методи на стерилизация на медицински изделия, прилагани in vivo
Умения	• Организира събирането, подготовката, транспорта и стерилизацията на инструменти, консумативи и материали

	• Подготвя инструменти, консумативи и материали за стерилизация • Извършва стерилизация на инструменти, консумативи и материали • Съхранява стерилизираните инструменти, консумативи и материали на определените за целта места • Прилага специфичните методи на стерилизация на медицински изделия, прилагани in vivo • Води документация за качеството на стерилизацията
Компетентности	• Способен е самостоятелно да прилага прецизно съответните видове стерилизация след предварителна подготовка на инструментите, консумативите, материалите и медицинските изделия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира основни теоретични знания, свързани със: познания за асептиката и антисептиката, дезинсекцията и дератизацията, както и за вътреболничните инфекции и стерилизацията Част по практика на професията: • Прилага точно и вярно теоретичните знания при приготвяне на дезинфекционни разтвори, подготвяне на инструменти, консумативи и материали за стерилизация, измиване и дезинфекция на повърхности, разделно събиране, временно съхранение и транспортиране на опасни и битови болнични отпадъци; прави правилна преценка на метода на стерилизация към съответния вид медицинско изделие • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Устройство и функции на органи и системи на човешкото тяло**
Резултат от учене 8.1	Познава структурата и функциите на опорно-двигателния апарат
Знания	• Описва структурата и функциите на скелета - кости на главата, туловището и крайниците • Назовава класификацията и функцията на ставите • Изброява свойствата на мускулната тъкан
Умения	• Разграничава основните кости на тялото • Обяснява структурата и функцията на ставите • Разграничава основните мускули и тяхната функция
Компетентности	• Способен е да наблюдава и разпознава промените в движението на пациента в ежедневието
Резултат от учене 8.2	Познава сърдечно-съдовата и нервната система

ПРОЕКТ

Знания	• Описва основни характеристики на кръв и лимфа • Назовава кръвните групи • Притежава основни познания за структурата и функцията на сърцето, съдовете и кръвообращението • Описва лимфната система • Притежава основни познания за структурата и функцията на нервната система • Познава най-честите психични заболявания и отклонения
Умения	• Подпомага медицинския специалист при измерването на артериално кръвно налягане • Подпомага медицинския специалист при измерване честотата на сърдечната дейност • Наблюдава за патологични отклонения в сърдечно-съдовата система - отоци, цианоза, задух, болка и др. • Наблюдава за патологични отклонения в нервната система – промяна в съзнанието, парези и парализи, гърчове, изтръпвания, болка, тремор и др. • Разпознава основни симптоми на психични отклонения • Реагира адекватно при пациенти/потребители с психични заболявания и отклонения
Компетентности	• Способен е да разпознава отклонения във функционирането на сърдечно-съдовата система, като отоци, цианоза, задух, болка и др. • Способен е да подпомага медицинския специалист при измерването на пулс и артериално кръвно налягане • Способен е да разпознава отклонения във функционирането на нервната система, като промяна в съзнанието, парези и парализи, гърчове, изтръпвания, болка, тремор и др.
Резултат от учене 8.3	Познава дихателната и храносмилателната система
Знания	• Описва дихателните органи и физиологията на дишането • Познава структурата и функцията на белите дробове • Описва органите на храносмилателната система • Познава физиологията на храносмилането • Познава основните групи хранителни вещества – въглехидрати, мазнини, белтъци, минерали; витамини • Описва храносмилателните процеси • Познава принципите на рационалното хранене • Дефинира основните диети
Умения	• Наблюдава и разпознава отклонения в дишането • Подпомага медицинските специалисти при провеждане на изследвания на дихателната система • Наблюдава дефекацията и следи за отклонения от нормата • Подготвя пациента и подпомага медицинския специалист при вземане на материал за изследване на фецес • Спазва правилата за съхранение и транспорт на материали за лабораторни изследвания • Подготвя необходимите пособия и подпомага медицинския специалист при извършването на очистителна клизма • Извършва предписаната от медицински специалист

ПРОЕКТ

	профилактика на застойните дихателни състояния чрез дихателна гимнастика и инхалации • Променя положението на пациента в леглото и следи за правилното положение на кислородна маска/назална канюла с цел подпомагане на дишането и сърдечната дейност по назначение на медицински специалист • Следи за рискови фактори при хранене и прием на течности
Компетентности	• Способен е да разпознае отклонения от нормата от страна на дихателната система, за което уведомява своевременно медицински специалист • Способен е да разпознае отклонения от нормата от страна на храносмилателната система, за което уведомява медицински специалист • Подпомага пациента при дефекация, включително при стомирани лица
Резултат от учене 8.4	Познава отделителната, половата, ендокринната система и действието на хормоните
Знания	• Описва органите на отделителната и половата система и тяхната физиология • Познава структурата и функцията на бъбреците и пикочо-отделителните пътища • Описва органите на ендокринната система и тяхното функциониране • Описва отделителните процеси в човешкия организъм • Познава физиологията на отделителната система и електролитния баланс • Описва физиологията на ендокринната система и хормоналния баланс • Назовава основните качествени и количествени показатели на урината
Умения	• Участва в измерването на диуреза • Подпомага медицинския специалист при вземането на урина за изследване • Наблюдава уринаторна торба на катетеризиран пациент • Обяснява най-честите отклонения от нормата в отделителната, половата и ендокринната система • Подпомага медицинския специалист при измерването на кръвна захар с глюкомер
Компетентности	• Способен е да разпознае отклонения от нормата от страна на отделителната, половата и ендокринната система и необходимостта от незабавно уведомяване на медицински специалист • Предоставя грижи за отделителната и половата система
Резултат от учене 8.5	Разпознава потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания
Знания	• Познава потребностите от сън и почивка на човека в различните възрастови периоди • Описва механизмите и фазите на съня • Познава нарушенията на съня при заболявания

ПРОЕКТ

	• Посочва различни методи за възстановяване на съня • Изброява видове развлекателни занимания за пациенти/потребители според тяхното състояние
Умения	• Определя нуждите и възможностите на пациента за развлечение и занимание • Осигурява на пациента четене, разходка, подходящи игри • Извършва тоалет преди сън и придава подходящо положение на тялото • Подготвя спалното бельо и осигурява комфортна среда за сън • Оценява нарушенията на съня и въздействието им върху целия организъм
Компетентности	• Способен е да полага грижи за удовлетворяване на потребностите от сън в зависимост от възрастта и състоянието на пациента/потребителя • Осигурява подходящи развлекателни занимания според нуждите и възможностите на пациента/потребителя
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основни теоретични понятия, свързани с анатомията и физиологията на човешкия организъм Част по практика на професията: • Изпълнява точно поставената практическа задача, свързана с определяне на структурните и функционалните връзки в човешкото тяло, обясняване на структурата и функциите на опорно-двигателния апарат, разпознаване на патологични отклонения в дишането, температурата, уринирането, дефекацията, както и на потребностите от сън и почивка • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Основни отклонения от нормата във функциите на системите в човешкия организъм**
Резултат от учене 9.1	Познава основни симптоми на най-честите заболявания на вътрешните органи
Знания	• Познава основни симптоми при заболявания на сърдечно-съдовата, ендокринната, дихателната, храносмилателната и нервната система • Описва основни аспекти на най-честите заболявания на дихателната система - бронхит, астма, пневмония, хронична обструктивна белодробна болест, туберкулоза • Посочва болести на нервната система и психиката - инсулт, епилепсия, депресия, болест на Алцхаймер, деменция, психози и др. • Описва основни аспекти на най-честите заболявания на сърдечно- съдовата система - инфаркт, хипертония, венозни тромбози и др.

ПРОЕКТ

	• Описва особеностите на захарния диабет и неговите усложнения • Изброява хронични заболявания на черния дроб и бъбреците • Изброява полово предавани болести
Умения	• Съобразява общите грижи за пациентите според заболяването, възрастта и състоянието • Своевременно информира лекаря или специалиста по здравни грижи за оплакванията и промяна в състоянието на пациента
Компетентности	• Способен е да полага общи грижи за пациенти със заболявания на вътрешните органи
Резултат от учене 9.2	Познава основни симптоми на най-честите остри хирургични състояния
Знания	• Разпознава видовете рани • Познава основни симптоми при хирургични коремни болести, остър хирургичен корем и други остри животозастрашаващи състояния • Описва поведение при травми
Умения	• Обслужва пациента в съответствие с назначенията • Своевременно информира специалист по здравни грижи или лекар за оплакванията на пациента и промяна в състоянието му • Ежедневно отчита дейността си • Информира медицинския специалист за резултатите от дейността си
Компетентности	• Способен е да осъществява помощ и грижи за пациенти след хирургични интервенции, изпълнявайки назначенията на медицински специалист в болнични и извънболнични условия
Резултат от учене 9.3	Познава основни симптоми на най-честите инфекциозни заболявания
Знания	• Познава ролята на микроорганизмите в инфекциозния процес • Познава основните причинители, симптомите и периодите на протичане на инфекциозните болести • Познава основните механизми за разпространение на инфекциозните заболявания • Познава основните механизми, по които се пренасят инфекциозни заболявания в денталната практика • Описва понятието "верига на инфекцията" • Изброява заболяванията, на които трябва да се обръща особено внимание
Умения	• Разпознава основни симптоми на различните инфекциозни заболявания
Компетентности	• Съобразно своята отговорност предприема съответни мерки в зависимост от инфекциозните заболявания
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основни теоретични познания, свързани със заболявания на различни органи и системи

	Част по практика на професията: • Изпълнява вярно и точно практическата задача, свързана с полагане на общи грижи за пациенти със заболявания на вътрешните органи • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Използване на медицински информационни системи (здравно-информационни системи)**
Резултат от учене 10.1	Познава приложението на медицински (здравен) софтуер в професионалната дейност
Знания	• Описва приложими в професионалната дейност на здравния асистент медицински програмни продукти • Познава реда за регистриране и архивиране на документи в електронен вид • Дефинира подходящо подбрани здравни информационни системи, съобразно спецификата на конкретната дейност
Умения	• Работи с компютър, ползвайки приложими в професионалната му дейност програмни продукти и специализирани програми • Регистрира и архивира документи в електронен вид • Следи за новости в областта на медицинския софтуер във връзка с изпълнението на ежедневната си дейност
Компетентности	• Познава и прилага по предназначение здравен софтуер в работата си • Самостоятелно работи със специализирани програми съобразно спецификата на конкретната дейност
Резултат от учене 10.2	Познава медицинските софтуерни програми
Знания	• Познава специализирани софтуерни приложения за управление на пациентски данни, записи, финанси и др. • Познава базово процесите за интеграция на системи и обмен на данни
Умения	• Използва специализирани софтуерни приложения за управление на пациентски данни, записи, финанси и други аспекти на операциите им • Използва програми/приложения за обмен на данни и здравна информация
Компетентности	• Работи качествено с медицинските софтуерни програми, използвани в административната дейност на организацията
Резултат от учене 10.3	Киберсигурност и защита на личните данни
Знания	• Познава основните принципи на киберсигурност и практики за защита на личните данни

ПРОЕКТ

	• Познава високите стандарти за защита от кибератаки и неразрешен достъп • Описва правилата за обезпечаване на информационна сигурност • Демонстрира яснота относно информационните технологии в здравеопазването като обект на строги законодателни и регулаторни изисквания
Умения	• Работи със здравна информация, прилагайки изискванията и стандартите за защита от кибератаки и неразрешен достъп • Прилага основните принципи на киберсигурност и практики за защита на личните данни
Компетентности	• Разбира и използва информационните технологии в съответствие със законодателните и регулаторните изисквания
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични понятия, свързани с прилагане на здравно-информационни системи в професионалната дейност Част по практика на професията: • Демонстрирани са знания, умения и компетентности, свързани с използването на ИКТ при: - Изпълнение на задача, свързана с използването на специализирано софтуерно приложение за управление на пациентски данни, записи - Изпълнение на задача, свързана с използването на специализирано софтуерно приложение за обмен на данни и здравна информация - Изпълнение на задача, свързана със създаването, редакцията и оформлението на цифрово съдържание във връзка с професионалната дейност - Изпълнение на задача, свързана с противодействие срещу злонамерено електронно съобщение • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Грижи за пациента**
Резултат от учене 11.1	Полага грижи за леглото, шкафчето и личната хигиена на пациента

ПРОЕКТ

Знания	• Познава особеностите при подреждането на болничното легло в зависимост от спецификата на патологичното състояние • Изброява видовете хигиенни грижи • Познава етапите в хигиенните грижи за пациента, включително сутрешен и вечерен тоалет, частична хигиенна баня • Описва контраиндикациите при всяка хигиена процедура • Посочва възможни положения на тялото за извършване на хигиенни грижи
Умения	• Подрежда леглото за болни от леко до тежко състояние • Сменя бельото на пациент в тежко състояние • Подрежда и хигиенизира шкафчето на болния • Съдейства на пациент за къпане и извършва къпане на пациент на легло • Спазва правилата за хигиена на тялото на пациента • Прилага хигиенни грижи според заболяването - извършва общ тоалет, включително тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии • Извършва сутрешен и вечерен тоалет • Извършва предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле • Извършва профилактика на декубитуса и мацерацията - тоалет, обтриване, раздвижване, обработка на кожата със специални препарати (кремове, лосиони и др.) • Поставя пациента в различни положения в леглото в зависимост от заболяването
Компетентности	• Способен е да извършва самостоятелно общ тоалет на пациента, включително тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии
Резултат от учене 11.2	Извършва наблюдение и общи грижи за пациента
Знания	• Описва целите на наблюдението на израза на лицето на пациента • Дефинира целите на наблюдението на двигателната активност и физическото удобство на пациента • Изрежда видове температурни състояния • Описва начините за наблюдение и грижи при уриниране и дефекация • Назовава начините за наблюдение и грижи за хора в напреднала възраст • Познава основните правила при съхраняване и транспорт на лекарствени продукти, медицински изделия и биологичен материал
Умения	• Поставя подлога, уринатор или сменя уринаторна торба • Наблюдава отделеното количество урина • Наблюдава дефекацията • Събира данни относно състоянието на пациента по предварително зададени от медицинския специалист

ПРОЕКТ

	параметри • Обобщава събраните данни и ги предоставя на медицинския специалист в табличен и/или графичен, и/или текстов вид • Изготвя отчет за дейността си
Компетентности	• Способен е самостоятелно да наблюдава и да информира медицинския специалист за количеството на отделената урина и екскременти, както и за отклонения от нормата в тях
Резултат от учене 11.3	Познава двигателния режим при различните заболявания и състояния
Знания	• Познава изискванията към двигателния режим на пациента в зависимост от неговите функционални възможности, заболяване и състояние • Описва правилата и техниките за хранене и прием на течности при пациент в тежко състояние • Запознат е с изискванията при провеждането на общоукрепващи и закалителни процедури за пациентите • Изброява изискванията за щадящ режим на пациент • Изрежда правилата за хранене и прием на течности при пациент в тежко състояние • Познава спецификата на общоукрепващи и закалителни процедури
Умения	• Съобразява двигателната активност на пациента с неговите възможности, състояние и заболяване • Подпомага движението на пациента, като го поддържа, придържа и поставя в подходящо положение • Подпомага самостоятелното придвижване на пациента или придвижването му с помощни средства • Транспортира и/или съпровожда пациента • Прилага съответния болничен режим на всеки пациент • Спазва правилата за щадящия режим на пациента - обръщане в леглото, пасивни движения и т.н. • Спазва правилата за вертикализиране и разхождане на пациента • Спазва правилата и техниките за хранене и прием на течности при пациент в тежко състояние • Спазва правилата при провеждане на общоукрепващи и закалителни процедури за пациентите • Проверява спазването на двигателния режим от пациента
Компетентности	• Способен е да следва точно предписанията за двигателния режим на пациента в болнични условия и в общността
Резултат от учене 11.4	Познава основни правила и принципи, свързани с храненето
Знания	• Разграничава и описва понятията хранителен режим, рационално и лечебно хранене и техните принципи • Дефинира основни хранителни вещества и тяхното значение за функционирането на човешкия организъм

ПРОЕКТ

	• Описва основни, специални и комбинирани видове диети • Познава видовете диети при различни заболявания и състояния • Описва правилата при хранене на тежко болен • Изброява основни хигиенни изисквания към помещения за съхраняване на хранителните продукти и приготвяне на храната • Описва изискванията към здравословното състояние и личната хигиена на лицата, извършващи дейности, свързани с храненето на пациента/потребителя
Умения	• Спазва назначенията на медицинския специалист относно храненето на пациента/потребителя • Участва при получаване, разпределяне, раздаване и съхранение на храната в болнични условия • Участва при осигуряване и приготвяне на храната в домашни условия • Осъществява подготовката за хранене – на трапезарията, на пациента/потребителя, на приборите за хранене и храната • Осъществява хранене на тежко болни, съобразявайки се с предписаната диета • Наблюдава за приетото количество на храна и течности • Наблюдава за поява на хранителни разстройства, инфекции и интоксикации • Следва изискванията за измиване, опаковане, транспортиране, съхранение и приготвяне на хранителните продукти в домашни условия • Прилага основните хигиенни изисквания за помещенията, в които се съхраняват хранителните продукти и приготвя храната • Поддържа лична хигиена и следи за здравословното си състояние
Компетентности	• Способен е да приложи и спазва правилата и принципите на хранителния режим, рационалното и лечебното хранене • Способен е да приложи изискванията при съхранение, транспортиране, приготвяне, получаване, разпределяне на храната • Способен е да подготви и извърши хранене на тежко болен
Резултат от учене 11.5	Извършва наблюдение на отделителните функции
Знания	• Описва нормалното и патологичното отделяне - уриниране и дефекация • Назовава основни качества и отклонения на вида и количеството на урина и фекални маси • Познава основните правила при съхраняване и транспорт на материали за изследване

ПРОЕКТ

Умения	• Поставя подлога и уринатор, сменя уринаторна торба, изпразва отворена стома торбичка при стомирани пациенти/потребители • Наблюдава качествени и количествени показатели на отделената урина и екскременти • Наблюдава колостомни, илеостомни и уростомни торбички при стомирани пациенти • Разпознава отклонения в нормата на отделителните функции и информира своевременно медицинските специалисти • Подготвя пациента/потребителя и подпомага медицинския специалист при вземане на материал за изследване • Спазва правилата за съхранение и транспорт на материали за лабораторни изследвания
Компетентности	• Способен е самостоятелно да поставя подлога, уринатор, да сменя уринаторна торба, да изпразва отворени стома торбички и да транспортира според правилата материали за изследване
Резултат от учене 11.6	Разпознава потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания
Знания	• Познава потребностите от сън и почивка на човека в различните възрастови периоди • Познава нарушенията на съня при заболявания • Посочва различни методи за възстановяване на съня • Изброява видове развлекателни занимания за пациенти/потребители според тяхното състояние
Умения	• Извършва тоалет преди сън и придава подходящо положение на тялото • Подготвя спалното бельо и осигурява комфортна среда за сън • Осигурява на пациента/потребителя развлечение и занимание - четене, разходка, подходящи игри според състоянието и възрастта му
Компетентности	• Способен е да полага грижи с необходимото качество за удовлетворяване на потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания в зависимост от възрастта и състоянието на пациента/потребителя • Осигурява подходящи развлекателни занимания според нуждите и възможностите на пациента/потребителя
Резултат от учене 11.7	Извършва общи грижи при различни заболявания и състояния
Знания	• Познава общите грижи за пациент в средно тежко и тежко състояние в болнична и домашна среда • Описва грижите за стари хора в болнична и домашна среда • Познава общите грижи за пациента в пред- и следоперативния период • Дефинира общите грижи за хора с увреждания в домашна

ПРОЕКТ

	среда и в лечебно или социално заведение
Умения	• Извършва предписаните общи грижи за пациенти в средно тежко и тежко състояние • Осигурява общи грижи за възрастни хора • Извършва общи грижи за пациенти в пред- и следоперативен период • Предоставя общи грижи за хора с увреждания • Извършва назначените общи грижи за пациенти, нуждаещи се от палиативни медицински грижи
Компетентности	• Способен е да оказва общи грижи при различни заболявания и състояния, като спазва принципите за добра здравна грижа
Резултат от учене 11.8	Извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител
Знания	• Дава общо описание на биологичната смърт • Познава ранните и късните трупни изменения • Познава реда за издаване на "съобщение за смърт" • Познава реда за описване и предаване на вещите на починал пациент/потребител • Описва дейностите по обработка на тялото на починал пациент/потребител
Умения	• Извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител - събличане, сресване, измиване, грижи за очите, долната челюст и крайниците и др. • Спазва правилата за престой и преместване в лечебното заведение на тялото на починал пациент
Компетентности	• Способен е да извършва правилно обработка на тялото на починал пациент/потребител
Резултат от учене 11.9	Спазва основните правила за действия в ситуация, застрашаваща здравето и живота на пациента/ потребителя
Знания	• Изброява животоспасяващи действия при клинична смърт, състояние на безсъзнание и кома, дихателна недостатъчност • Изброява животоспасяващи действия при удавяне, обесване, изгаряне, измръзване, поражения от мълния и електрически ток, отравяния • Описва действията по оказване на първа помощ при пострадал пациент с травма с различна локализация или пациент с открита хирургична рана
Умения	• Извършва действия по оказване на първа помощ - действия по алгоритъм за възвръщане и поддържане на жизнените показатели на човек при спешни животозастрашаващи състояния • Извършва непряк сърдечен масаж • Извършва изкуствено дишане уста към уста и уста към нос • Асистира на медицинските специалисти при овладяване на спешни животозастрашаващи състояния

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е да предприема в рамките на своята компетентност адекватни действия в ситуации, застрашаващи здравето и живота на пациента/потребителя
Резултат от учене 11.10	Познава основните хигиенни изисквания при грижи за инфекциозно болни пациенти
Знания	• Познава противоепидемичния план за грижи за пациенти с инфекциозно заболяване • Описва видовете лични предпазни средства • Дефинира мерки за безопасни грижи за пациенти с инфекциозно заболяване
Умения	• Спазва противоепидемичния план за грижи за пациенти с инфекциозни заболявания • Използва лични предпазни средства • Извършва дезинфекция, съобразена с плана за дезинфекция в лечебното заведение
Компетентности	• Способен е да полага прецизно общи грижи за пациенти с инфекциозно заболяване
Резултат от учене 11.11	Извършва общи грижи за пациенти с онкологични заболявания и в терминално състояние
Знания	• Познава основните локализации на онкологичните заболявания • Познава спецификата на грижите за деца с онкологично заболяване • Назовава спецификата на грижите за пациенти с онкологично заболяване • Познава спецификата на грижите за терминално болни
Умения	• Извършва общи грижи за пациенти с онкологични заболявания по назначение на специалист по здравни грижи или лекар • Подпомага провеждането на дейности, подобряващи психоемоционалното състояние на пациента при изпълнение на лечебния план • Грижи се за комфорта на пациента • Подпомага психологически близките на пациента • Опазва медицинската и личната тайна за/на пациента
Компетентности	• Способен е да полага подходящи грижи за пациенти с онкологични заболявания и в терминално състояние съобразно изготвен от медицински специалист план за грижи
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: Владее основните теоретични понятия, свързани с: • Хигиенни грижи, двигателна активност, хранене, основни показатели на човешкия организъм, сън, почивка и развлекателни занимания, и биологична смърт • Грижите за пациента в зависимост от водещото заболяване • Грижите при различните възрастови групи • Изискванията за обслужване на инфекциозно болни пациенти • Мероприятията относно грижите за пациенти с онкологични

ПРОЕКТ

	заболявания или в терминално състояние • Събира данни за състоянието на болните Част по практика на професията: Изпълнява точно и вярно поставената практическа задача, като: • Преценява и подбира съответните индивидуални техники за грижа • Наблюдава и отчита патологични промени в състоянието и уведомява медицински специалист • Изпълнява вярно и точно практическата задача, свързана с полагане на общи грижи за пациенти със заболявания на вътрешните органи • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Грижи за болно дете**
Резултат от учене 12.1	Спазва правилата за изпълнение на общите грижи за болно дете
Знания	• Познава особеностите на детския организъм в различните възрастови периоди на развитие • Описва факторите, оказващи влияние върху развитието на детето • Дефинира хигиенните грижи за новороденото и кърмачето • Познава основните правила за хранене, кърмене и захранване на детето след 6-месечна възраст
Умения	• Прилага индивидуален подход при предоставяне на грижи според възрастта и състоянието на детето • Участва в извършването на хигиенните грижи за новороденото и кърмачето • Разпознава настъпили промени в състоянието на детето и сигнализира медицински специалист • Изпълнява указания за предпазване и овладяване на патологични, инфекциозни и механични увреждания на различни органи и системи
Компетентности	• Способен е да полага точно общите грижи за болно дете
Резултат от учене 12.2	Оказва грижи, съобразени с психическото, физическото, социалното и емоционалното състояние на детето
Знания	• Изрежда видове увреждания, хронични заболявания и симптоми на най-честите заболявания в детската възраст • Познава общите грижи при различни заболявания на децата в домашна среда • Описва особеностите при общуване с деца в зависимост от

ПРОЕКТ

	възрастта, психическото и физическото им развитие • Познава хигиенните изисквания за грижа за детето в болнични и домашни условия
Умения	• Прилага индивидуален подход при предоставянето на общи грижи според възрастта и състоянието на детето • Извършва дейности за предпазване и овладяване на разстройства на храносмилателната система (хигиена на ръцете, на посудата, на хранителните продукти) • Полага грижи за осигуряване на водния баланс на детето според указанията на медицинския специалист • Полага грижи за двигателното развитие и възстановяване на детето
Компетентности	• Идентифицира на база на наблюдение проявени симптоми и промени в общото състояние на детето и незабавно уведомява медицински специалист • Извършва общи грижи за дете съобразно заболяването и състоянието му
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични понятия, свързани с прилагане на индивидуален подход при предоставянето на грижи според възрастта и състоянието на детето Част по практика на професията: • Изпълнява точно и вярно поставената практическа задача по • полагане на общи грижи за болно дете • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Организация на медицинската помощ и принципите за добра здравна грижа**
Резултат от учене 13.1	Познава структурата и организацията на медицинската помощ в системата на здравеопазването
Знания	• Познава здравноосигурителната и социалната система • Посочва основни документи, приложими в здравния и социалния сектор • Познава видовете лечебни заведения, тяхната структура, функции и видовете документи, регламентиращи дейността им • Дефинира основните принципи и правила за добра медицинска практика по здравни грижи • Притежава базисни познания за процесите в здравеопазването
Умения	• Спазва изискванията от нормативните актове, регламентиращи дейността на лечебното заведение • Обяснява правата и задълженията на осигурените лица

ПРОЕКТ

	• Спазва правилата за прием, болничен престой, превеждане и изписване на пациента • Спазва утвърдения график за дейността • Разяснява на пациента/потребителя и неговите близки правилата и нормите на хигиена и придвижване на територията на лечебното заведение • Изпълнява предписания индивидуален план за общи грижи за пациента (настанен в болница или в домашни условия) • Използва относимата документация, приложима в здравния и социалния сектор • Прилага основните принципи и правила за добра практика в областта на здравните грижи • Съобразява своята роля в дейността на институциите в здравеопазването и в общността
Компетентности	• Способен е да обясни вярно особеностите и изискванията на здравноосигурителната и социалната система • Способен е да обясни правилно и да изпълнява своята роля в дейността на институциите и в общността
Резултат от учене 13.2	Организира процеса на работата си и следи за качеството на изпълняваните дейност
Знания	• Познава структурата на организацията, в която работи • Описва видовете трудови дейности • Посочва изискванията за ефективно изпълнение на видовете дейности • Изброява начините за обезпечаване на качествено изпълняване на трудовите задачи • Дефинира същността на оперативното планиране и разпределението на времето • Описва планирането на ресурси, свързани с работния процес • Посочва елементите и начина за изготвяне на план-график • Познава нормативните актове, свързани с професията
Умения	• Обяснява елементите и взаимодействието им в структурата на лечебното/социалното заведение • Планира процеса на работата си • Прилага изискванията на нормативните и административните актове • Следва принципите за ефективно управление на времето • Спазва изискванията за качествено изпълнение на задачите • Спазва етичните норми на поведение • Следва правилата за осигуряване на качество на обслужване на вътрешните и външните клиенти • Спазва правилата за комуникация с близките на пациентите/клиентите
Компетентности	• Организира рационално процеса на работата си за ефективно изпълняване на трудовите задачи • Участва в изграждането и поддържането на ефективна работна среда
Резултат от учене 13.3	Общува ефективно в работния екип

Проект

Знания	• Посочва отделните длъжности в екипа • Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа • Изброява принципите за ефективна работа в екип • Описва правилата за предаване на информация между членовете на работния екип • Изрежда правилата за вербална и невербална комуникация • Посочва адекватното поведение при конфликт • Познава професионалните ценности и етичните норми в екипната работа • Дефинира своята роля, правата и задълженията си в дейността на институциите в здравеопазването и в общността
Умения	• Спазва йерархията в екипа • Спазва принципите за ефективна работа в екип • Участва при разпределяне на задачите, съдейства и търси помощ от членовете на екипа • Прилага правилата за предаване на информация между членовете на работния екип • Формулира проблеми и решения, като представя случаи от • практиката си • Съдейства за разрешаване на конфликтни ситуации • Спазва конфиденциалност и проявява дискретност
Компетентности	• Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес и проявява отговорност при изпълнение на задълженията си • Провежда ефективна устна и писмена комуникация с колеги и клиенти, спазвайки изискванията за делово общуване
Резултат от учене 13.4	Владее чужд език, свързан с професионалната дейност
Знания	• Познава основната професионална терминология на чужд език • Изброява източници за информация в професионалната област на чужд език • Изрежда основните области на приложимост на чужд език по професията
Умения	• Разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, документация и др.) • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници • Ползва чужд език при комуникация с колеги и клиенти
Компетентности	• Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява комуникация по професионални теми • Разчита специализирана документация на чужд език
Резултат от учене 13.5	Познава принципите за добра здравна грижа
Знания	• Познава правилата за добра медицинска практика по здравни грижи на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти

	• Познава правилата за работа в екип със специалиста по здравни грижи за изпълнение на лечебния план и рехабилитационната програма • Описва спецификата на назначение от медицински специалист • Дефинира основните принципи за добра практика по здравни грижи • Изброява институциите на местно ниво, които предоставят различен вид услуги и подкрепа (здравни, социални, административни и др.)
Умения	• Участва в разработването на алгоритми за работа, съобразени с принципите за добра здравна грижа • Информира пациента и неговите близки за институциите на местно ниво, които предоставят различен вид услуги и подкрепа (здравни, социални, административни и др.) • Подпомага специалиста по здравни грижи при изпълнение на лечебния план или рехабилитационната програма на пациента • Изпълнява предписанията на медицинския специалист относно общите грижи за пациента • Посредничи в осъществяването на социални контакти между пациента и неговото обкръжение • Мотивира пациента да проявява интерес към актуални събития в общността и да се включва в тях
Компетентности	• Способен е да се включва в екипната работа при спазване на принципите за добра здравна грижа
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира теоретични понятия за: - управленската структура на организацията; - организацията на работния процес. • Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда. Владее чужд език по професията. Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава посочения казус, свързан с организация на работния процес • Изпълнява вярно и точно практическата задача, свързана с провежда разговори по професионални теми включително и на чужд език • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Съобразяване с предписаните диети при заболявания**

ПРО

Резултат от учене 14.1	Познава физиологичното значение и потребностите от хранителни вещества и енергия за човешкия организъм
Знания	• Дефинира ролята на белтъците, мазнините и въглехидратите • Описва физиологичното значение, източници и норми на белтъците, мазнините и въглехидратите • Дефинира понятията енергиен баланс, енергоприход и енергоразход
Умения	• Разбира връзката на храненето със здравето и болестта • Спазва назначенията относно храненето на пациента/потребителя
Компетентности	• Съдейства за правилното спазване на хранителния режим
Резултат от учене 14.2	Познава основните принципи на здравословното хранене и специфичните особености на хранене при различни заболявания и състояния
Знания	• Познава основните принципи на здравословното хранене • Познава особеностите на различните видове диети при различни заболявания и състояния
Умения	• Осъществява подготовка и хранене на пациенти/ потребители съобразно състоянието/заболяването • Раздава храна под контрола на медицински специалист на пациентите в лечебните заведения, съобразявайки предписаната диета
Компетентности	• Способен е да приложи предписаната диета според изискванията на здравословното хранене и при отчитане на потребностите и състоянието на пациента/потребителя
Резултат от учене 14.3	Прави обща характеристика на заболявания, свързани с храненето
Знания	• Познава общата характеристика на заболяванията, свързани с храненето • Дефинира хранителни инфекции - условия за възникване и профилактика • Дефинира хранителни интоксикации - микотоксикози, стафилококови инфекции, ботулизъм • Познава хранителни паразитози - трихинелоза, тениоза, тениаринхоза, ехинококоза • Изброява хранителни отравяния от различен произход • Запознат е с хранителните поведенчески разстройства - анорексия и булимия
Умения	• Полага общи грижи за пациенти с хранителни заболявания • Прилага мерките за предотвратяване на хранителните токсикоинфекции • Спазва мерките за предотвратяване на паразитозите • Прилага мерките за предпазване от хранителни отравяния • Следва изискванията за измиване, опаковане, транспортиране, съхранение и приготвяне на хранителните продукти

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е да полага адекватни грижи за пациенти със заболявания, свързани с храненето, като се съобразява с назначенията на медицинския специалист и със състоянието и индивидуалните особености на пациента • Способен е да раздава храна и хранителни продукти на пациентите/потребителите, съобразявайки предписаната диета
Резултат от учене 14.4	Спазва хигиенните изисквания за местата за приготвяне и съхранение на храна и при раздаването на храна в лечебните и социалните заведения
Знания	• Изброява основни хигиенни изисквания към помещения за съхраняване и приготвяне на храната • Познава хигиенни изисквания към приемането и съхранението на хранителни продукти • Дефинира хигиенен режим и лична хигиена • Дефинира хигиенна обработка - вкл. измиване, дезинфекция, дезинсекция и дератизация • Описва изискванията към здравословното състояние на работещите в заведенията за хранене и личната хигиена
Умения	• Прилага основните хигиенни изисквания за помещенията, в които се съхранява и приготвя храната • Изпълнява изискванията за приемането на хранителните продукти • Спазва хигиенния режим към помещенията, в които се съхраняват хранителните продукти • Спазва хигиенния режим при раздаването на храна • Поддържа лична хигиена
Компетентности	• Прилага стриктно хигиенните изисквания към помещенията за съхранение и приготвяне на храната • Способен е да приложи точно хигиенните изисквания при транспортиране и раздаване на храната
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира теоретични познания, свързани с храненето и предписаните диети при заболявания Част по практика на професията: • Изпълнява точно практическата задача, свързана с приемането, транспортирането и раздаването на храната, както и дезинфекцията на помещенията, в които се приготвя и раздава храна • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. **Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Здравен асистент“**

ПРОЕКТ

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
II	**3**	ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 11; ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 12
III	**4**	ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 11, ЕРУ 13; ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 12, ЕРУ 13; ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 11, ЕРУ 14; ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 12, ЕРУ 14

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

Обучението по теория за професията „Здравен асистент“ се осъществява в специализирани учебни кабинети или мултифункционални зали, които осигуряват благоприятна учебна среда, съответстваща на нормативните и педагогическите изисквания. Всеки обучаван разполага с индивидуално работно място, включващо работна маса и ергономичен стол, както и постоянен достъп до компютър, оборудван със съвременна операционна система и базов образователен софтуер.

Кабинетите разполагат с учебна дъска (бяла или интерактивна в зависимост от възможностите на институцията), компютър за обучаващия с възможност за ползване на базов медицински софтуер, мултимедиен проектор и екран, озвучителна система, интернет свързаност, информационни табла, колекции от учебни видеа и визуални ресурси, достъп до електронни платформи за съвместна работа и споделяне на материали, както и достъп до специализирани медицински програми.

Поради спецификата на професията и бързо променящите се условия, ако липсват утвърдени учебници по конкретната дисциплина, следва да се използват онлайн ресурси и адаптирани авторски материали.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

Практическото обучение се осъществява в учебни кабинети по практика, в лечебни заведения и в общността (домове за стари хора и др.), с които има сключени договори за използване на базата. Оборудването трябва да включва демонстрационни макети и модели, образци на документи, използвани в практиката - рапортна тетрадка, регистрационен лист (за отразяване на различни показатели: температура, количество урина, дефекация и други показатели), постери, табла, нормативни и административни актове, свързани с дейността на здравния асистент, протоколи/наръчници по здравни грижи, наръчници за здравословни и безопасни условия на труд.

- За обучителни дейности, свързани с хранене на пациентите, е необходимо базата за практическото обучение да разполага с подвижни масички за сервиране, табли, градуирани съдове, предпазни кърпи, кухненска посуда (чинии, вилици, лъжици, чаши), специализирани съдове за прием на храна и течности.

ПРОЕКТ

- За обучителни дейности, свързани с общия тоалет и тоалета на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии на пациентите, в базата за практическо обучение следва да има налице следните материали:
  - санитарна количка, съд за топла вода, чаша за питейна вода, леген, бъбрековидно легенче, подлоги, уринатори, стома торбички - тип отворена торбичка;
  - кофа за мръсна вода; торба за събиране на замърсеното бельо;
  - табличка със: тривка, гъба, сапун, хавлиени кърпи, пижама;
  - лични принадлежности на пациента - четка и паста за зъби, гребен и др.;
  - табличка с консумативи за тоалет против декубитус;
  - принадлежности за суха баня и тоалет;
  - принадлежности за предоперативно отстраняване на окосмяването;
  - табличка с инструменти и материали за тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии;
  - ножичка и пиличка за нокти;
  - дезинфектант за ръце, дезинфектанти за лична хигиена;
  - изолационна престилка, маска, ръкавици, калцуни.
- За обучителни дейности, свързани с транспортиране и съпровождане за изследване, са необходими: линейка, медицинска носилка, инвалиден стол, стойка за инфузионни вливания, подходящ съд за пренасяне на материалите към лабораторията и др.
- За извършване на обичайни ежедневни дейности: медицински шкафове,превързочни материали, болнични легла, антидекубитални дюшеци, медицински легенчета, инвалиден стол, тоалетен стол, подлога, уринатор, термометър, апарат за кръвно налягане, памперси, постелъчно бельо.
- За извършване на дейности по оказване на първа помощ са необходими следните материали: мулажи, шини, превързочни материали, апарати за кръвно налягане и др.
- За извършване на дейности, свързани с осигуряване на комфорт и хигиена на средата, в която се намира пациентът/потребителят, са необходими следните материали за практическо обучение: кърпи, четки, мопове, кофи, дезинфектанти.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалностите „Медицина“, „Медицинска сестра“, „Акушерка“, „Фелдшер“, „Лекарски асистент“ от професионални направления „Медицина“ и „Здравни грижи“ от областта на висше образование „Здравеопазване и спорт“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование, ако са придобили професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ